

Naše stromy a keře

dub letní

Naše stromy a keře

dub černý

Novověké plachetnice

il. Pavol Peuný

Novověké plachetnice

il. Pavol Peuný

Dub červený *Quercus rubra*

Strom s rozložitou korunou, dorůstající výšky 25 – 35 m a tloušťky kmene až 150 cm. Hladká, šedozelená kůra se po 50. roce mění ve tmavošedou, mělce rozpukanou borku. Listy jsou střídavě postavené a mají na každé straně 4 až 5 ostnitě zubatých laloků, jejichž zářezy sahají do čtvrtiny až poloviny čepele. Mladé listy jsou plstnaté, starší chlupaté jen v úhlech žilek, na podzim karmínově červené, oranžové nebo hnědočervené. Kvete koncem května a prašné jehnědy jsou často dlouze přerušované a visí na tenkých stopkách. Žaludy rostou po 1 až 5, jsou soudečkovité, na bázi zploštělé, matně hnědé, v mělké číšce s přísedlými šupinami, dozrávají v září/říjnu druhého roku. Dub červený pochází z východní části Severní Ameriky, ve střední Evropě je odolný k mrazu a skromnější než dub letní. Dřevo má červenohnědé jádro a je méně hodnotné než u domácích dubů.

Aleitaan

Dub letní, křemelák *Quercus robur*

Strom, dorůstající výšky 20 až 30 m a tloušťky až přes 300 cm, s mohutnou rozložitou korunou. Hladká, zelenavě až bělavě šedá kůra se po 25 až 30 letech mění v šedohnědou, hluboce rozpukanou borku. Listy jsou střídavé, mělce laločnaté a při spodní části mívají 2 lalůčky, řapík je 2-8 mm dlouhý. Kvete současně s rašením listů v květnu a prašné jehnědy jsou žlutavé, převislé. Žaludy rostou po 1 až 3, jsou podlouhlé, válcovité, asi čtvrtinu skryté v číšce, dozrávají v září/říjnu.

Dub letní je rozšířen od západní Evropy až po Ural, na severu do Švédska, na jihu do Malé Asie a sev. Afriky. U nás roste hlavně na úrodných, vlhkých půdách v nížinách i pahorkatinách. Žaludy jsou oblíbenou krmí lesní zvěře. Dřevo je velmi pevné, pružné, těžké. Je trvanlivé i pod vodou, proto se užívá odedávna v bednářství a vodním stavitelství, je oblíbené ale i v nábytkářství, strojařství a nástrojařství.

Aleitaan

Válečné fregaty 17. – 19. století

Jsou vynálezem Francouzů jako kombinace vlastností **pinasy** a **fluity**. Řadové lodě byly pomalé a neobratné, fregaty byly jejich opakem. Byly to lodě 4. a 5. třídy, měly až 60 děl a výtlak do 900 tun. Byly menší, měly elegantní tvar, lehčí konstrukci, nižší a zranitelnější boky.

Používaly se jako pátrací lodě, později jako eskortní lodě v konvojích obchodních plachetnic. Dorážely poškozené nepřátelské lodě nebo pomáhaly vlastním poškozeným lodím bez manévrovací schopnosti. Vzhledem k rychlosti a obratnosti sloužily i jako pirátské lodě.

Na třech stěžních měly 3 až 4 ráhnové plachty, vratiplachtu na zadním stěžni, na čelenu 1-2 ráhnové, později stěhové plachty. Vyvinuly se z nich pancéřované křižníky, což znamenalo zánik fregat jako vojenských plachetnic.

Dnes slovo fregata znamená plnoplachetník – troj a víceštěžňová loď s ráhnovým oplachtěním. S

Řadové bitevní lodě 17. – 18. století

Byly to válečné **galeony**, určené pro boj v liniích (řadách). Lodě se řadily za sebou v řadě dlouhé až 2 km, což znamenalo převrat ve způsobu vedení námořních bitev. Lodě měly stejnou rychlost i výzbroj, aby mohly podle pohybů a signálů vlajkové lodě dělat manévry. Poprvé se tak bojovalo r. 1666 v 2. anglicko-holandské válce a liniový způsob vedení boje vydržel do r. 1916.

Angličané dělili lodě do 6. tříd, lodě prvních tří byly řadovými loděmi. Řadová loď 1. třídy měla přes 100 děl, výtlak nad 2000 tun a posádku kolem 900 lidí. Nejslavnější a největší anglickou řadovou loď je v Portsmouthu dodnes zachovaná Victory, vlajková loď admirála Nelsona. Victory je pětipalubová loď, na třech dělových palubách má 92 děl a 12 dalších na zvýšené záďové palubě. 32liberní děla měla dostřel 2,2 km, ale na přesný zásah a proražení boku lodě jen 400 m.

Rychlosti dosahovala až 14 uzlů. S

Skauting v Evropě

FRANCIE

Rozloha: 551 500 km²

Počet obyvatel:

cca 58 milionů

Hlavní město: Paříž

Le Scoutisme Français – tato federální asociace sdružuje 6 největších francouzských skautských asociací, lišících se většinou typem náboženství.

www.scoutisme-francais.org

Počet skautů: 120 000

Počet skautek: 65 000

SDF - www.scouts-france.fr

EEDF - www.eedf.asso.fr

EEIF - www.eeif.org

EEUDF - www.eeudf.org

SMF - www.membres.lycos.fr/asaad

GDF - www.guidesdefrance.asso.fr

Užitečné rostliny

růže šípková

Novověké plachetnice

il. Pavol Peuný

Novověké plachetnice

il. Pavol Peuný

Růže šípková *Rosa canina*

Keř vysoký 1,5 až 3 m, s převislými, prutovitými větvemi s ostrými, hákovitě zahnutými ostny. Střídavé lichožepeřené listy mají úzce zašpičatělé palisty, lístky jsou lysé, na okraji ostře pilovité, zespodu s drobnými trny. Kvete v červnu, oboupohlavní květy s pěti okvětními lístky příjemně voní. Souplodí nažek uzavřené v chloupkaté, červeně dužnaté číšce - šípku, dozrávají v říjnu. Růže šípková je rozšířena po celé Evropě, v severní Africe a v Přední Asii.

Okvětní lístky se používají k výrobě kosmetiky (růžový olej). Šípky jsou důležité v lékárnictví a léčitelství – obsahují velké množství vitamínu C (asi 0,2-1%), karoteny, vitamíny B1, B2, P, K. Sušené a drčené slouží k přípravě výluhu nebo čaje. Čerstvé jsou surovinou k výrobě zavařeniny, sirupu. Šípky se sbírají nepřežralé, ještě tvrdé, oranžové až červené v září/říjnu. Suší se ve slabé vrstvě.

Aleitaan

Francie

Ve Francii se skauting rozvíjí od roku 1910. V dnešní době je velice roztržštěný – funguje tu přes 100 menších organizací. 6 největších je sdruženo v **Le Scoutisme Francais**, který je členem WOSM i WAGGGS: **Les Scouts de France** pro chlapce katolické víry je největší s téměř 110 000 členů, vydává měsíčník Pionnier, a pracuje tam mj. sekce „Duhových skautů“ pro tělesně postižené. **Les Guides de France** sdružuje cca 50 000 katolických dívek. **Les Eclaireuses et Eclaireurs de France** je koedukovaná organizace pro děti bez rozdílu vyznání, rasy a politické orientace s 34 500 členy. **Eclaireuses et Eclaireurs Unionistes de France** je koedukovaná organizace pro děti s protestantským vyznáním a má 8 000 členů. **Les Eclaireuses et Eclaireurs Israelites de France** je koedukovaná organizace pro děti židovské víry s 4 000 členy. **Scouts Musulmans de France** jsou jediná muslimská organizace v Evropě s asi 1 000 členů.

Aleitaan

Briga

Byla to dvojtěžňová loď s ráhnovými plachtami, menší než **korveta**. Vznikla z fregaty odebráním zadního křížového stěžně, zadní vratiplachta se přemístila na hlavní (nejvyšší) stěžně. Dle zadního (hlavního) stěžně se dělily na **brigy**, **brigantiny**, **snowy** a **bilandery**. Snow neměl vratiplachtu na zadním stěžni, ale na zvláštním malém, tzv. falešném stěžni, těsně za hlavním stěžněm. Tak mohl mít na hlavním stěžni i dolní ráhnovou plachtu, měl tedy tři ráhnové plachty, ostatní brigy jen dvě. Bilander měl na hlavním stěžni místo vratiplachty arabskou trapézovou (bilanderovou) plachtu. Sloužil jako malá nákladní loď v pobřežní plavbě. Ve vojenském loďstvu sloužily brigy jako pomocné spojovací lodě na odevzdávání spěšných zpráv.

Ruská briga Svatoj Petr byla vlajkovou lodí 2. Beringovy výpravy.

Později měla brigantina ráhnové plachty jen na předním stěžni, briga i zadním. S

Korveta

Byly to vlastně menší **fregaty**. Oplachtění měly jako fregaty, ale až 5 poschodí plachet. Měly jen jednu palubu pro děla, na ní a na horní nekruté palubě bylo až 30 děl. Jako vojenské plnily úlohu hlídkových a spojovacích lodí.

Více se proslavily jako lodě objevitelů, např. Jamese Cooka (1768, loď Endeavour – Tahiti, Nový Zéland, Austrálie), Jeana de La Pérouse (1785, loď Boussole a Astrolabe – Plavecké ostrovy) a Ivana Kruzenšterna (1803-06, loď Naděžda – 1. ruská výprava kolem světa).

Endeavour byla původně uhelnou dopravní lodí Earl of Pembroke a vozila uhlí z Anglie do Švédska. Cook ji přejmenoval a vyzbrojil 22 děly. Byla první lodí s přístrojem na destilaci mořské vody, později sloužila opět na uhlí a jako velrybářská loď. Replika lodi je v Sea World nedaleko australského Brisbane.

Dnes se jako korvety označují válečné lodě, které slouží i jako eskortní. S